

konvergenzie

KONVERGENCIE

FESTIVAL KOMORNEJ HUDBY | CHAMBER MUSIC FESTIVAL

15 - 18 SEPTEMBER 2005 | BRATISLAVA

SPOLUORGANIZÁTORI | CO-ORGANIZERS

BKIS Bratislava

RaRa Musica

ĎAKUJEME ĎALŠÍM PODPOROVATEĽOM

Ministerstvo kultúry Slovenskej Republiky

ARS BRATISLAVENSIS

Port Slovakia, s.r.o

Integra Foundation

Fieldstead and Comp.

PARTNERI FESTIVALU

SK – media

Kníhkupectvo Artforum

RaRa Musica

nadácia Výskum rakoviny

Festival Bažant Pohoda

Festival DVENEDELE.SK

POZITÍVNU ENERGIU
FESTIVALU DODÁVA

V PARTNERSTVE S

MEDIÁLNI PARTNERI

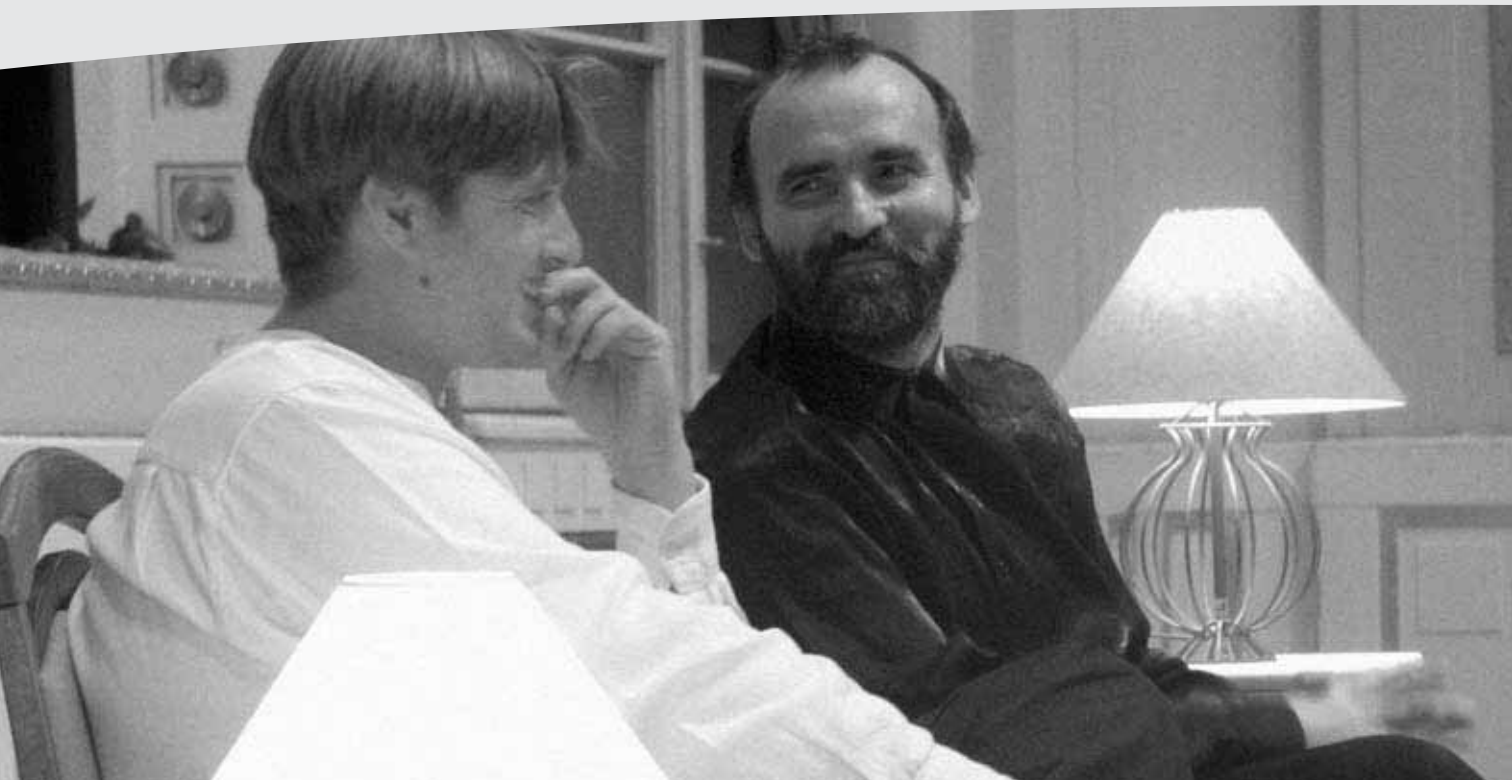

HLAVNÝ USPORIADATEĽ A PRODUCENT | MAIN ORGANIZER AND PRODUCER

Konvergenie – spoločnosť pre komorné umenie | Convergence – Society for Chamber Arts

**KON
VER
GEN
CIE**

Festival Konvergenzie je o komornej hudbe a o zblížovaní. Komorná hudba je o zblížovaní a o komunikácii – medzi samotnými interpretmi a medzi interpretmi a publikom. Tento spoločný zážitok sme zažili na festivale Konvergenzie už mnohokrát, a tí, ktorí tu boli, to môžu potvrdiť. Je to ako začatý rozhovor, ktorý sa nekončí, ale stále sa rozvíja. A počúvanie komornej hudby, podobne ako komunikácia samotná, rozvíja vnútro človeka, citlivosť k svetu, k druhým okolo nás a v neposlednom rade k sebe samému.

Keď festival začínal, priestorov či festivalov (organizovaných jednotlivcami) pre znenie komornej hudby v našom okolí, či všeobecne na Slovensku bolo ako šafranu. Dnes je ich o niečo viac a to je veľmi pozitívne a veľmi ma to teší.

Verím že aj tento festival prispel k odvahe ďalších a k ich vlastnému prejavu sa cez podobné aktivity.

Verím že ak to pôjde takto ďalej, aj na Slovensku sa priestor vnímania komornej hudby zmení. A je evidentné že sa už mení, aj keď to zatiaľ navonok niekedy vyzerá inak. Máme obrovskú šancu ho zmeniť my – spolu – postupnými, každodennými malými krokmi. V tejto postupnej zmene je významný každý - interpret ktorý hrá, skladateľ ktorý napísal, či napíše skladbu, každý poslucháč, ktorý príde aktívne počúvať, výtvarník, ktorý vystaví svoje obrazy, a každý kto prispieva akoukoľvek mierou k existencii týchto momentov.

Festival Konvergenzie je o stretnutí a komunikácii medzi ľuďmi. Cez hudbu. Cez obrazy. Potrebujeme sa znovu učiť počúvať hudbu a cez hudbu aj jeden druhého. Aby sme dokázali spolu žiť. Ľudia s umením, človek s človekom a najmä sami so sebou.

JOZEF LUPTÁK

The Convergences festival is about chamber music and coming together. Chamber music is about coming together and about communication – between individual interpreters and between them and the audience. We have had this shared experience at the Convergences festival many times and those who have been here can confirm that. It is like the beginning of a dialogue that never ends but continually grows. And the listening to chamber music, similar to communication itself, helps our inner growth, develops our sensitivity to the world, to others around us and finally ourselves.

When the festival began, places or festivals (organised by individuals) for the performance of chamber music in our area, or generally in Slovakia, were very rare. Today there are more, which is very positive and makes me very happy. I believe that this festival will also contribute towards others' courage and their own self-expression through similar activities. I believe that if this continues further appreciation of chamber music will change. And it is evident that it is already changing, even though from the outside it does not always appear that way. We have an enormous opportunity to change it – together – one stage at a time, with small steps everyday. Within this gradual change everyone is important – the interpreter who plays, the composer who wrote or writes a piece of music, every listener who comes and actively listens, the painter who exhibits his paintings, and everyone who at any levels contributes to the existence of these moments.

The Convergences festival is about meeting and communication between people through music. Through paintings. We need to learn again to listen to music and through music one another. So that we can manage to live together. People with art, a person with a person, and especially with ourselves.

JOZEF LUPTÁK

PROGRAM FESTIVALU | PROGRAM OF THE FESTIVAL

1. KONCERT | **KOMORNÝ KONCERT**

ŠTVRTOK 15. 9. 2005 | 19.00 HOD | KLARISKY

PROGRAM | Joseph Haydn | Jevgenij Iršai | Vladimír Godár | Alfred Schnittke

INTERPRETI | Igor Karško a Ivana Pristašová – husle | Simon Tandree – viola

Jozef Lupták – violončelo | Eleonóra Škutová – klavír

2. KONCERT | **NOČNÝ KONCERT**

ŠTVRTOK 15. 9. 2005 | 21.30 HOD | KLARISKY

PROGRAM | Astor Piazzolla a improvizácie

INTERPRETI | Peter Breiner – klavír | Stano Palúch – husle | Boris Lenko – akordeón

3. KONCERT | **BRATISLAVSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY**

PIATOK 16. 9. 2005 | 16.30 HOD | KOSTOL KLARISKY

Niekoľko minikoncertov v priebehu jedného večera. program začne koncertom pre deti.

INTERPRETI | Ivan Šiller | ALBRECHT COLLEGIUM | MOYZESOVO KVARTETO s Borisom Lenkom

Andrej Šeban a Anton Kubasák

1ST CONCERT | **CHAMBER MUSIC CONCERT**

THURSDAY 15TH SEPTEMBER 2005 | 19.00 | CHURCH OF KLARISKY

PROGRAMME | Joseph Haydn | Jevgenij Iršai | Vladimír Godár | Alfred Schnittke

INTERPRETS | Igor Karško a Ivana Pristašová – violin | Simon Tandree – viola

Jozef Lupták – cello | Eleonóra Škutová – piano

2ND CONCERT | **NIGHT CONCERT**

THURSDAY 15TH SEPTEMBER 2005 | 21.30 | CHURCH OF KLARISKY

PROGRAMME | Astor Piazzolla a improvizácie

INTERPRETS | Peter Breiner – piano | Stano Palúch – violin | Boris Lenko – accordion

3RD CONCERT | **BRATISLAVA CHAMBER MUSIC NIGHT**

FRIDAY 16TH SEPTEMBER 2005 | 16.30 | CHURCH OF KLARISKY

Several mini-concerts within one evening. The programme will start with a concert for children.

INTERPRETS | Ivan Šiller | ALBRECHT COLLEGIUM | MOYZES QUARTET with Boris Lenko

Andrej Šeban and Anton Kubasák

4. A 5. KONCERT | **ALLA ZINGARESE**

SOBOTA 17. 9. 2005 | 17.00 A 19.30 HOD | KLARISKY

INTERPRETI | Ida Kellarová | spevácky zbor APSORA | OPERA APERTA ENSEMBLE

BENEFIČNÝ KONCERT NA PODPORU DETSKEJ RÓMSKEJ SPEVÁCKEJ ŠKOLY IDY KELAROVEJ

6. KONCERT | **SOOZVUK**

NEDEĽA 18. 9. 2005 | 16.30 HOD | KLARISKY

PROGRAM | Boško Milaković | Lucia Papanetzová | Marián Lejava | Ivan Buffa

INTERPRETI | Andrej Gál – violončelo | Andrea Mudroňová – klavír | Ivan Buffa – klavír

7. KONCERT | **KOMORNÝ KONCERT**

NEDEĽA 18. 9. 2005 | 19.00 HOD | KLARISKY

PROGRAM | Ernő Dohnányi | Johannes Brahms

INTERPRETI | Igor Karško a Ivana Pristašová – husle

Milan Radič a Simon Tandree – viola

Jozef Lupták a Ján Slávik – violončelo

4TH & 5TH CONCERT | **ALLA ZINGARESE**

SATURDAY 17TH SEPTEMBER 2005 | 17.00 & 19.30 | CHURCH OF KLARISKY

INTERPRETS | Ida Kellarová | choir APSORA | OPERA APERTA ENSEMBLE

BENEFIT CONCERT FOR IDA KELAROVÁ ROMA VOCAL SCHOOL FOR CHILDREN

6TH CONCERT | **SOOZVUK**

SUNDAY 18TH SEPTEMBER 2005 | 16.30 | CHURCH OF KLARISKY

PROGRAMME | Boško Milaković | Lucia Papanetzová | Marián Lejava | Ivan Buffa

INTERPRETS | Andrej Gál – cello | Andrea Mudroňová – piano | Ivan Buffa – piano

7TH CONCERT | **CHAMBER MUSIC CONCERT**

SUNDAY 18TH SEPTEMBER 2005 | 19.00 | CHURCH OF KLARISKY

PROGRAMME | Ernő Dohnányi | Johannes Brahms

INTERPRETS | Igor Karško a Ivana Pristašová – violin

Milan Radič a Simon Tandree – viola

Jozef Lupták a Ján Slávik – cello

1. KONCERT | ŠTVRTOK 15. 9. 2005 | 19.00 HOD | KLARISKY

KOMORNÝ KONCERT | CHAMBER MUSIC CONCERT

1ST CONCERT | THURSDAY 15TH SEPTEMBER 2005 | 19.00 | CHURCH OF KLARISKY

IGOR KARŠKO – husle | violin | sk-ch

IVANA PRISTAŠOVÁ – husle | violin | sk

SIMON TANDREE – viola | viola | usa

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello | sk

ELEONÓRA ŠKUTOVÁ – klavír | piano | sk

PROGRAM | Joseph Haydn (1732 – 1809) – Klavírne trio G dur Hob. XV: 25 | Piano Trio in G major, Hob. XV: 25 | (1794–1795?)

Andante

Poco adagio

Finale. Rondo all' Ongarese.

Jevgenij Iršai (1951) – Hard šabes pre klavírne trio | Hard Shabes for Piano Trio | (2000)

PRESTÁVKA | INTERMISSION

Vladimír Godár (1956) – Ricercar pre klavírne kvarteto | Ricercar for Piano Quartet | (1977)

Alfred Schnittke (1934 – 1998) – Klavírne kvinteto | Piano Quintet | (1972-1976)

Moderato

In Tempo di Valse

Andante

Lento

Moderato pastorale

Joseph Haydn (1732–1809) patril nielen k najvýznamnejším tvorcom hudobného jazyka viedenského klasicizmu, ale aj k najväčším vynálezcom hudobných dejín. K jeho hudobným objavom patrí aj médium klavírneho tria. To pozostáva z dominujúceho klávesového nástroja, sprevádzaného sopránovým nástrojom (najmä husľami či flautou) a basovým nástrojom – violončelom. Textúra tohto média pritom nie je odvodená z barokovej sólovej sonáty s analogickým obsadením, ale vychádza z komorného obohatenia klasicistickej klávesovej sonáty, ku ktorej sú doplnené party oboch sláčikových nástrojov. Haydn sa svojmu novoobjavenému médiu venoval štyri desaťročia (1755–1795) a vytvoril preň viac ako štyri desiatky kompozícií. V tvorbe trií ho neskôr nasledoval Koželuh, Mozart, Beethoven, Rejcha i Hummel. Väčšina Haydnových trií bola trojčastová a niesla označenie „sonáta“ (niekedy aj „divertimento“). *Klavírne trio G dur*, Hob. XV:25 pochádza z čias Haydnovej najväčšej slávy a tvorivého rozmachu, z roku 1795, keď dokončil aj svoju poslednú londýnsku symfóniu. Trojčastový cyklus otvára variačná časť, využívajúca aj molový variant hlavnej tóniny. Strednú časť tvorí spevné adagio vo vzdialenej tónine E dur. Skladbu preslávilo najmä jej finálne *Rondo all' ongarese*, patriace k najznámejším raným skladbám využívajúcich hudobný idióm uhorského (či cigánskeho) štýlu, ktorý sformovalo niekoľko uhorských skladateľov (Ján Lavotta, Ján Biháry, Anton Čermák) a ktorý si čoskoro získal veľkú obľubu (v tom istom roku prišiel do Viedne Beethoven, ktorý na svojom prvom viedenskom koncerte u kniežata Lobkowitza uviedol svoje „*rondo all' inghrese*“ – známe rondo *Zlosť nad strateným grošom*).

Jevgenij Iršai (nar. 1951) je odchovancom hudobných inštitúcií Sankt Peterburgu, kde študoval skladbu a hru na klavíri. Od roku 1991 pôsobí na Slovensku a venuje sa predovšetkým kompozícii a pedagogickej práci. Iršaiove skladby charakterizuje predovšetkým nasýtenosť hlbokou emocionalitou, pevná dramaturgia časového plánu a množstvo alúzií a asociácií na široký svet rôznych hudobných tradícií. Iršaiovo klavírne trio *Hard šabes* pochádza z roku 2000. Základom hudobného vývoja skladby sú najmä ostro vyprofilované motivické tvary a ich následná konfrontácia. Pátos priraduje skladbu do veľkej tradície ruských klavírnych trií (Čajkovskij, Arenskij, Rachmaninov).

Ricercar pre štyri nástroje (možný variant predstavuje aj klavírne kvarteto) som napísal roku 1977. Bezprostredný impulz k vzniku skladby predstavovala výzva môjho častého spoluhráča z domáceho muzicírovania a priateľa, hobojistu Martina Karvaša napísať skladbu pre koncert pozostávajúci z najmä barokových triových sonát. Plánovaný koncert bol zrušený, a tak skladba premiérovodoznala až roku 1983. Ricercar predstavoval pre mňa prvý pokus o „dialogickú“ kompozíciu, ktorá využíva jednak hudobný jazyk aktuálnej súčasnosti, jednak vytvára široké pole asociácií na jestvujúce hudobné jazyky či tradície – v tomto prípade alúzie na svet neskororenesančnej a ranobarokovej hudby. Z tohto konfliktu vzniká dvojité logika skladby, ktorú možno „čítať“ vo viacerých kontextoch.

Joseph Haydn (1732-1809) was not only one of the most significant creators of the language of Viennese classicism but also one of the greatest creators of musical history. One of his musical inventions is the medium of the piano trio, consisting of the dominant piano part joined by a soprano instrument (usually the violin or flute) and the cello as the bass instrument. The texture of this medium did not grow out of the baroque solo sonata with an analogical group of instruments, but came of the chamber enhancement of the classicist keyboard sonata with the added parts of the two string instruments. Haydn concentrated on his newly created medium for four decades (1755-1795), having composed over forty pieces of this type. Haydn's followers of trio composition include Koželuh, Mozart, Beethoven, Rejcha and Hummel. The majority of Haydn's trios are three-movement ones, labelled as 'sonata' (sometimes also 'divertimento'). *The Piano Trio in G Major*, Hob. XV: 25 was written at the height of Haydn's fame and creative powers, in 1795, when his last London symphony was also completed. The three-movement cycle opens with a variation-movement, also utilising the minor version of the main key. The middle movement is a singing adagio in E major. The composition became famous mainly thanks to its final *Rondo all'Ungharese*, one of the best known early works using the musical idiom of the Hungarian (or Gypsy) style which had been formed by several composers originating from the Hungarian monarchy (Ján Lavotta, Ján Biháry, Anton Čermák) and which soon gained popularity - in the same year Beethoven came to Vienna and performed his '*Rondo all'Ingharese*' (known as *The Rage over a Lost Penny*) at his first concert in Vienna at Prince Lobkowitz's.

Jevgenij Iršai (born 1951) studied composition and piano in St Petersburg. He has been working in Slovakia since 1991, mainly composing and teaching. Characteristic for Iršai's compositions are deep emotionality, stable dramaturgy of the time plan and numerous allusions and associations to the broad world of various music traditions. Iršai's piano trio *Hard Shaves* dates back to 2000. The basis for the musical development of the work are mainly sharply profiled motivic shapes with their following confrontation. The pathos of the composition makes it part of the great tradition of Russian piano trios (Tchaikovsky, Arensky, Rachmaninov).

The Ricercar for Four Instruments (a piano quartet is a possible variant) I wrote in 1977. The immediate impulse for doing so was that I was challenged by my frequent co-player and friend oboist Martin Karvaš to write a piece for a concert consisting mainly of baroque trio sonatas. The planned concert was cancelled and so the composition was first played in 1983 only. For me, the Ricercar was the first attempt at a 'dialogic' composition which utilised the musical language of the actual present time and provided also plenty of associations to existing music languages or traditions, in this case allusions to the world of late renaissance and early baroque music. This conflict gives rise to the two-fold logic of the composition that can be 'read' in various contexts.

Alfred Schnittke (1934–1998) sa zapísal do dejín hudby 20. storočia ako jeden z tvorcov profilujúcich hudobný svet posledných desaťročí. Spolu s Volkonským, Denisovom, Pärtom, Slonimským, Gubajdulinou a Silvestrovom patril ku generácii chruščovovského „odmäku“, ktorej cieľom bola adopcia výdobytkov aktuálnej hudobnej avantgardy. Jeho *Klavírne kvinteto* pochádza z rokov 1972-1975 a v autorovej biografii zohráva mimoriadnu úlohu. Schnittke venoval skladbu pamiatke matky a začal ju písať po jej úmrtí. Počas práce však uňho naplno vypukla tvorivá kríza, prejavujúca sa vo vedomí, že rozvíjanie najnovších hudobných techník nepredstavuje nijakú záruku, že hudba sa stane nositeľom „duchovného prvku“, kontaktu s priestorom Neznáma. Novú orientáciu priniesla práve polyštylistika, ktorá tvorí jeden z myšlienkových základov päťčasového diela – rekviev za matkou. Túto krízu popísal v texte, venovanom tvorbe Denisova: „*Nadmerný entuziazmus neofyta ma priviedol k zbožšteniu techniky. Bol som presvedčený, že v serializme bola objavená definitívna, racionálna metóda tvorby. Táto metóda nebude objavená nikdy. Alebo skôr nikdy nevyčerpá celú problematiku tvorby; jej zásadné problémy totiž nielenže nemožno vyriešiť pomocou racionálnych metód, ale dokonca ich nemožno ani pomenovať, sformulovať pomocou slov. Preto je taká nebezpečná viera v spásonosnú úlohu techniky, aj keby to bola viera v syntézu všetkých techník. Dokonalý recept štatistickej kontroly „všetkých parametrov“ pravdepodobne rýchlo zničí duchovný prvok tvorby, ktorý vôbec nie je úmerný kancelárskej precíznosti daného autora. Hodnota skladateľa nespočíva totiž v subtilnosti rozhodnutia, akú technickú dielňu bude používať, ale vo vnútorných silách inšpirujúcich jeho tvorbu. A aby tieto sily – ako všetky sily – neupadli, potrebujú neustále nové a nové impulzy. Nemožno ich na dlhšie uspokojiť bezpečným pohybom po civilizovanom priestore, nech by bol akokoľvek rozľahlý; v istom momente sa musia v slobodnom poryve vymknúť do bezhranične sa rozprestierajúcich priestorov toho, čo je Neznáme. Inak sa človek odkáže výlučne na turistické značky.*“

VLADIMÍR GODÁR

Alfred Schnittke (1934-1998) entered the annals of the 20th century music as one of the composers who shaped the music world of the last few decades. Together with Volkonsky, Denisov, Pärt, Gubajdulina, and Silvestrov he belonged to the generation of Khrushchev's Thaw, a generation aiming at adopting the achievements of the contemporary music avant-garde. His *Piano Quintet* was completed in 1972-1975, playing a very special role in the author's biography. Schnittke devoted it to the memory of his mother, having started on it after her death. However, during his work he suffered a total creative crisis after he concluded that the development of the latest musical techniques was no guarantee that music would become the carrier of the 'spiritual component', the contact with the space of 'the Unknown'. New orientation was brought by his polystylism, one of the conceptions of this five-part composition, a requiem for his mother. He described this crisis in a text devoted to the works of Denisov: '*Excessive enthusiasm of a neophyte has led me to deification of technique. I was convinced that in serialism the definite, rational method of composition was invented. Such method will never be invented. Or rather, it will never deal with all issues of composition: the fundamental issues cannot be solved by means of rational methods, moreover, they cannot even be named, formulated in words. That is why faith in the saving role of technique is so dangerous, including even faith in synthesis of all techniques. A perfect recipe for the statistical control of 'all parameters' is likely to quickly destroy the spiritual component of composition that is not at all commensurable to the author's clerical precision. For the value of the composer does not lie in his safe moving within a civilized space, regardless of how large it is; at a certain moment they must, in a blast of freedom, make it to the infinite territory of the Unknown. Otherwise, man will always depend on tourist signs only.*'

VLADIMÍR GODÁR

2. KONCERT | ŠTVRTOK 15. 9. 2005 | 21.30 HOD | KLARISKY

NOČNÝ KONCERT | NIGHT CONCERT

2ND CONCERT | THURSDAY 15TH SEPTEMBER 2005 | 21.30 | CHURCH OF KLARISKY

STANO PALÚCH – husle | violin

PETER BREINER – klavír | piano

BORIS LENKO – akordeón | accordion

PROGRAM | Francisco Canaro – Nobleza de Arrabal

Astor Piazzolla – Adios Nonino

Alfredo Gobbi – Orlando Goni

Julian Plaza – Nostalgico

Astor Piazzolla – Lo Que Vendra

Cole Porter – So In Love

Julian Plaza – Melancolico

Pascual de Grillo – Lagrimas e Sonrisas

Tito Ribero | L. Diaz Vélez – La Milonga y Yo

Peter Breiner | Ján Štrasser – Miss Mendacity

Gerardo Rodriguez | Pasqual Contursi | Enrique Maroni – La Cumparsita

Angel Viloldo | Enrique Discepolo | Juan Carlos Caran – El Choclo

Oblúbená pieseň z 50. rokov 20. storočia v brilantnom prevedení Hermione Gingoldovej a Gilberta Hardinga nás podmanivo nabáda: „Tancujte tango, tanec lásky“. Tango si vždy udržalo svoj imidž tanca, ktorý je svojím charakterom bezostyšne sexuálny - a taký bol vskutku aj jeho pôvod. Hoci vznikol v chudobných slumoch a v jeho začiatkoch ho vyššie kruhy v Argentíne zavrhovali, s postupom času a meniacou sa módou si tango vydobylo uznanie svojich niekdajších kritikov.

Pôvod slova tango však zostáva sporný. Argentínsky spisovateľ Eros Nicola Siri sa domnieva, pravdepodobne nie celkom nesprávne, že pochádza z Afriky, zo slova *tangano* - černošského tanca, ktorý do strednej a južnej Ameriky priniesli v 18. storočí otroci pracujúci na kubánskych a haitských plantážach. Podľa iného autora je slovo odvodené zo starošpanielskeho slova *taño* (od „*tañer*“, hrať na nástroji). Nech už je pravda akákoľvek, v súčasnosti sa odborníci zhodujú, že v 50. rokoch 19. storočia boli už kubánske tangá a habaneras bežne rozšírené po Latinskej Amerike. S nástupom modernej doby sa tango malo stať najpopulárnejším zo všetkých argentínskych mestských tancov.

Moderné tango pravdepodobne pochádza z chudobnejších prístavných štvrtí v Buenos Aires, kde sa po roku 1870 usadilo veľa európskych imigrantov. Priniesli so sebou hudbu svojej vlastnej kultúry a z tej sa - kombináciou s niektorými gaučovskými tradíciami, ktoré ju zároveň zjemnili - vyvinul tanec, ktorý predvojnová literatúra o spoločenských tancoch označuje ako „argentínske tango“. Najranejšia forma tanga bola v skutočnosti agresívnym, dokonca násilným tancom, s významom zobrazíť boj na nože a správanie sexuálnej povahy, zvyčajne v hudobnom sprievode huslí, gitary a flauty. Postupne však gitaru v tangu čoraz viac nahrádzal akordeón a nesmierna popularita tanga v Argentíne onedlho viedla k vzniku väčších skupín hrajúcich tango. Z ich radov vzišiel skladateľ a kapelník Vicente Greco (1889-1924), ktorý podľa všeobecnej mienky ako prvý štandardizoval typický súbor pre tango, s ktorým nahrával už v r. 1911.

Po Európe sa tango rozšírilo po tom, čo ho parížskej spoločnosti predstavil Camille de Rhyal, učiteľ tanca, ktorý roku 1907 obrúsil drsnosť a krčovitosť pohybov originálu, dovtedy považovaného za tanec príliš hrubý pre tanečné sály. Do konca 1. svetovej vojny sa tango stalo veľmi módnym tancom, ktorý začiatkom 20. rokov bezpochyby zažíval vrchol slávy v Británii. Úpadok tancovania v tančiarňach v 50. rokoch 20. storočia znamenal nevyhnutne stratu značnej časti popularity tanga v Európe a USA. V Argentíne si však udržal svoju pozíciu národného tanca a ako takému mu naďalej patrí dôležité miesto v mysliach skladateľov tejto krajiny.

Dnešný koncert ponúka 14 úprav tanga od slovenského skladateľa a klaviristu Petra Breinera. *El choclo*, klasické tango od Angela Villolda, bolo spopularizované ako pieseň v r. 1952 pod názvom Kiss of Fire. Bolo hitom speváčky Georgie Gibbsovej v USA a výborne predávanou nahrávkou slávnej Anne Sheltonovej vo Veľkej Británii.

La cumparsita je dozaista jedným z najslávnejších tång na svete. Skladbu z r. 1917 z pera Gerarda Rodrigueza prvotriedne nahral vo vokálnej verzii Tito Schipo v r. 1930.

Peter Breiner autorsky prispieva s pôvabne smutnou skladbou Miss Mendacity. Naproti tomu Nostalgico od Juliana Plazu, je - spreneveriac sa svojmu názvu - pomerne energetickým tangom, snád len nostalgicky pripomínajúcim časy, keď malo tango oveľa divokejší charakter.

Pre mnohých odborníkov bol majstrom tanga 20. storočia Astor Piazzolla (1921-1992). Primerane k tomu program obsahuje aspoň tri z jeho skladieb. Piazzolla študoval kompozíciu v Paríži u Nadie Boulanger (1887-1979); tá mu však – uvedomujúc si originalitu jeho jedinečného štýlu, odporučila písať podľa svojho inštinktu. Tango *Adios Nonino* bolo pôvodne napísané pre sólovú gitaru, *Oblivion* (1984) pre hoboj a orchester. Tretie z Piazzollových tång, *Lo que vendra* (1957), uzrelo svetlo sveta ako klavírna skladba.

A popular song of the 1950s, guyed brilliantly by Hermione Gingold and Gilbert Harding, suggestively invited us to „do the tango, the dance of love“. The tango has always retained its image of a dance unashamedly sexual in character and such indeed was its origin. Cultivated in the slums and initially repudiated by the upper classes of Argentina, time and changing fashion had altered it to win the approval of its former detractors.

The origin of the word tango remains debatable. The Argentinian writer Eros Nicola Siri suggests, with some probability, that it was of African origin, from *tangano*, a Negro dance transplanted to central and southern America in the eighteenth century by slaves working on the Cuban and Haitian plantations. Another writer derives it from the old Spanish word *taño* (from *tañer*, to play an instrument). Whatever the derivation of the word, however, all authorities now agree that by the 1850s Cuban tangos and habaneras were already in common currency throughout Latin America. Nearer to our own time, the tango was to become the most popular of all Argentine urban dances.

The modern tango supposedly developed in the poorer dockland districts of Buenos Aires, where after 1870 large numbers of European immigrants had settled. They introduced music from their own culture which, combined with and sanitised by certain gaucho traditions, resulted in what the pre-war books on ballroom dancing refer to as „the Argentine Tango“. The earliest tango, however, was actually an aggressive, even violent dance, purporting to portray knife fights and acts of a sexual nature, generally accompanied by the violin, guitar and flute. Increasingly, however, the accordion replaced the guitar in the tango and before long its enormous popularity in Argentina resulted in larger groups being formed to play it. Of these the composer-bandleader Vicente Greco (1889-1924) was reputedly the first to standardise a typical tango ensemble, with which he recorded as early as 1911.

La milonga y yo je pozoruhodná obzvlášť pre priame rytmy strednej časti a sólovým nástrojom krásne vyzdobujúcim melódiu. *Lgrimas y sonrisas* je rozhodne nezvyčajné tango, ktorého začiatok sa nesie lahučko ako úsvit dňa, aby ho následne vystriedal trojštvrťový takt a z tanga sa stal hlbavý tango-waltz.

Melódia sprevádzaná podmanivým rytmom tanga v skladbe *So In Love*, je jednou z najzvodnejších melódií Cola Portera (1891-1964), pochádzajúcej z jeho show z r. 1948 *Kiss Me, Kate*.

V Dánsku narodený Jacob Gade (1879-1963) napísal v r. 1926 *Jealousy* (Žiarlivosť), ktoré patrí ku komerčne najpopulárnejším tangám všetkých čias. Na Fiedlerovo vlastné naliehanie skladbu brilantne nahral orchester Boston Pops' na svojom úplne prvom koncerte v r. 1935; skladba sa postupne stala hitom v USA v máji 1938, a prvou nahrávkou značky RCA Red Seal s ľahkou orchestrálnou skladbou, ktorej sa predalo viac než milión kusov.

Na rozdiel od predchádzajúcich je skladba *Orlando Goni* oveľa priamočiarejšia a optimistická. *Nobleza de Arrabal* je tango od Francisca Canara, ktorý od 20. rokov 20. storočia viedol svetoznámy orchester v Buenos Aires, zrejme najznámejší spomedzi všetkých podobných argentínskych súborov. Tango *Melancolico* obsahuje všetko okrem melanchólie, napriek tomu, že začína citátom z Bachovej Toccaty a fúgy D mol, ktorý nás dômyselne uvedie do samotného tanga.

GUY W. ROWLAND (UVEREJENÉ SO SÚHLASOM SPOLOČNOSTI NAXOS)

The tango spread throughout Europe after its introduction to Parisian society by Camille de Rhynal, a dance teacher who in 1907 rounded off the rough edges and jerky movements of an original hitherto always considered too coarse for the ballroom. By the end of the First World War it was very much in vogue, and certainly it was at its height in Great Britain in the early 1920s. The decline of ballroom dancing in the 1950s inevitably meant that the tango lost a great deal of its popularity in Europe and the United States. In Argentina, however, it has retained its position as the national dance and as such has continued to hold an important place in the affections of the composers of that country.

The concert program offers fourteen tango arrangements by the Slovak composer and pianist Peter Breiner. *El choclo*, a classic tango by Angel Villoldo, was popularised as a song in 1952 called *Kiss of Fire*, a hit for Georgia Gibbs in the United States as well as a best seller for the redoubtable Anne Shelton in Great Britain.

La cumparsita is surely one of the most famous tangos in the world. Composed by Gerardo Rodriguez in 1917, this was famously recorded in a vocal version by Tito Schipa in 1930.

Peter Breiner himself contributes a lovely plaintive number, *Miss Mendacity*. By contrast with this, and belying its title, *Nostalgico* by Julian Plaza is a fairly energetic tango, nostalgic perhaps for the days when the tango had a much wilder character.

For many authorities the twentieth century master of the tango was Astor Piazzolla (1921-1992). It is fitting, then, that no fewer than three of his tangos should be included. Piazzolla studied composition in Paris with Nadia Boulanger (1887-1979) but she advised him simply to write according to his instinct, aware of the originality of his unique style. *Adios, Nonino*, was originally written for solo guitar, *Oblivion* (1984) for oboe and orchestra. The third of our Piazzolla tangos, *Lo que vendra* (1957), began life as a piano piece.

La milonga y yo is particularly notable for the straight rhythms in which the middle section is played, while the solo instrument adorns the melody with some lovely ornamentation. *Lagrimas y sonrisas* is a decidedly unusual tango opening gently as if at the break of dawn before turning to triple metre and revealing itself to be a most wistful tango-waltz.

The tango rhythm works its magic on *So In Love*, one of the most seductive tunes by Cole Porter (1891-1964), composed for his 1948 show *Kiss Me, Kate*.

In 1926, the Danish-born Jacob Gade (1879-1963) wrote *Jealousy*, one of the most commercially popular tangos of all time. Famously recorded at Fiedler's own insistence at the Boston Pops' very first session in 1935, it subsequently became a popular hit in the United States in May 1938, and the first RCA Red Seal recording of a light-orchestral piece to sell a million copies.

By contrast with the two preceding items, *Orlando Goni* is a much more straightforward affair altogether and very upbeat. *Nobleza de Arrabal* is a tango by Francisco Canaro, who ran a world-famous orchestra from the 1920s onwards in Buenos Aires, probably the best known of all such Argentinian ensembles. The final tango, *Melancolico*, is anything but melancholy, although it starts with a quotation from J.S Bach's *Tocatta and Fugue in D minor*. This cleverly leads us into the tango itself.

3. KONCERT | PIATOK 16. 9. 2005 | 16.30 HOD | KOSTOL KLARISKY

**BRATISLAVSKÁ NOC KOMORNEJ HUDBY |
BRATISLAVA CHAMBER MUSIC NIGHT**

3RD CONCERT | FRIDAY 16TH SEPTEMBER 2005 | 16.30 | CHURCH OF KLARISKY

IVAN ŠILLER – klavír | piano
JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello
ALBRECHT COLLEGIUM
BORIS LENKO – bandoneon
MOYZESOVO KVARTETO

ANDREJ ŠEBAN
ANTON KUBASÁK
SPACEBOYS-POLYMUSIC

PROGRAM | 16:30 | **HUDBA AKO HRA | MUSIC AS A GAME**
Ivan Šiller – klavír | piano
Jozef Lupták – violončelo | cello
a hostia | and guests

17:30 | **PRESTÁVKA | INTERMISSION**

18:00 | **ALBRECHT COLLEGIUM**
Robert Šebesta – klarinet | clarinet | SK
Peter Zajček – husle | violin | SK
Ján Gréner – viola | viola | SK
Bálint Maróth – violončelo | cello | H

19:00 | **PRESTÁVKA | INTERMISSION**

19:30 | **BORIS LENKO – bandoneon**
MOYZESOVO KVARTETO
Stanislav Mucha – 1. husle | 1st violin
František Török – 2. husle | 2nd violin
Alexander Lakatoš – viola | viola
Ján Slávik – violončelo | cello

20:30 | **PRESTÁVKA | INTERMISSION**

21:00 | **ANDREJ ŠEBAN – ANTON KUBASÁK**
Anton Kubasák – klávesy, elektronika, vokály, zvuk... |
keyboards, electronics, vocals, sound...
Andrej Šeban – gitary, gitarový synthesizer, klávesy,
vokály, elektronika, fujara, ventilátor... |
guitars, guitar synthesizer, keyboards,
vocals, electronics, fujara, ventilator...

Časový harmonogram koncertov je orientačný. | The time schedule is approximate.

Prosíme návštevníkov, aby neprichádzali a neodchádzali z koncertu uprostred vystúpení. | Please do not come and leave during the performances.

Počas prestávok bude na nádvorí občerstvenie rôzneho druhu. | During the intermissions there will be various refreshment in the courtyard.

IVAN ŠILLER
JOZEF LUPTÁK

A HOSTIA | AND GUESTS

ALBRECHT COLLEGIUM

PROGRAM | HUDBA AKO HRA | MUSIC AS A GAME

Tvorivá dielňa pre deti (vstup povolený aj pre dospelých) |
Workshop for children (entrance for adults admitted)

Piesne a tance skladateľov Györgya Kurtága,
Henryho Cowella, Bélu Bartóka, Steva Reicha
a Igora Stravinského. | Songs and dances
by György Kurtág, Henry Cowell, Béla Bartók,
Steve Reich and Igor Stravinsky.

PROGRAM | Juraj Družecký (1745 - 1819)

– Kvarteto F dur pre klarinet, husle, violu
a violončelo | Quartet in F major for clarinet,
violin, viola and cello

Allegro

Andante poco Adagio

Menuetto. Allegretto

Rondo. Allegro

J. N. Hummel (1778 - 1837)

– Kvarteto Es dur pre klarinet, husle, violu
a violončelo | Quartet in E flat major
for clarinet, violin, viola and cello

Allegro. Moderato

„La Seccatura“, Allegro molto

Andante

Rondo. Allegretto

BORIS LENKO
MOYZESOVO KVARTETO

ANDREJ ŠEBAN
ANTON KUBASÁK

PROGRAM | Antonín Dvořák (1841 – 1904)
– Lento e molto cantabile (1895)
zo Sláčikového kvarteta As dur op. 105 | from String
Quartet in A flat major, Op. 105

Ján Levoslav Bella (1843 – 1936)
– Allegro scherzando
zo Sláčikového kvarteta e mol | from the String Quartet
in E minor (1870)

Alexander Borodin (1833 – 1887)
– Notturmo – Andante
zo Sláčikového kvarteta č. 2 D dur | from the String
Quartet No. 2 in D major (1881)

Oto Ferenczy (1921 – 2000)
– Intermezzo – Con moto
z Hudby pre štyri sláčikové nástroje | from the Music
for Four String Instruments (1947/1948)

Astor Piazzolla (1921 – 1992)
– Five Tango Sensations (1990)
pre bandoneon a sláčikové kvarteto | for bandoneon
and string quartet
Asleep
Loving
Anxiety
Despertar
Fear

PROGRAM | SPACEBOYS–POLYMUSIC

Ešte pred niekoľkými desaťročiami žila v Bratislave tradícia komorného muzicírovania, ktorá zaznamenala svoj vrchol v rokoch pred 2. svetovou vojnou. Fascinujúce na nej bolo predovšetkým to, že jej aktívnymi nositeľmi boli prevažne amatérski hudobníci, z ktorých mnohí disponovali vysokými teoreticko-praktickými schopnosťami. Vďaka tomu bol nejednen z nich seberovným partnerom i profesionálnym hudobníkom. Neopakovateľnú atmosféru ani nie tak dávno minulých čias, ako aj význam komornej hudby, popísal muzikológ, hudobník, umenovedec a amatérsky matematik Ján Albrecht (1919-1996) vo svojom texte *O komornej hudbe a domácom muzicírovaní* (In: Albrecht, J.: Človek a umenie. Ed. V. Godár, Bratislava 1999). „Bratislava sa kedysi hemžila domácimi kvartetami. .... Hrali úradníci, lekári, právnici, teda ľudia, ktorých spájaj záujem o hudbu.“

Samozrejme, v Bratislave konali aj profesionálne koncerty, bolo ich nesporne podstatne menej ako dnes, každý z nich bol však mimoriadnou udalosťou v živote mesta.

„Pamätám si dobre na to, aký rozruch vyvolávali plagáty, oznamujúce, že do Bratislavy prídu hosťovať Kolischovci, Rosého kvarteto, České kvarteto, Calvetovci, alebo iné súbory. O koncerte sa hovorilo týždne dopredu a týždne po ňom, zháňali sa vstupenky, doma sa na pulty kládli programované diela (takisto pred koncertom i po koncerte). Ohnivo sa diskutovalo o interpretácii, či s ňou možno súhlasiť, alebo nie. Obdiv a radosť sprevádzali ľudí cez inak všedné dni a šedé týždne. Pritom to boli väčšinou iba laici, milovníci a nadšenci hudby.“

Only few decades ago the tradition of house concerts was still alive in Bratislava, reaching its peak in the years before World War II. The fascinating thing about it was those who actively took part in it were mostly amateur musicians. However, many of them possessed deep theoretical and practical skills, therefore many of them were equal to musicians. The extraordinary atmosphere of not so distant times, as well as the importance of chamber music, was described by musicologist, musician, scholar of fine arts, and amateur mathematician Ján Albrecht (1919 – 1996) in his text *On chamber music and home music* (In: Albrecht, J.: Človek a umenie. Ed. V. Godár, Bratislava 1999): “Bratislava once abounded with house quartets. (...) Officers, doctors, lawyers – various people played because they were interested in music”.

Of course, professional concerts also took place in Bratislava and no doubt these were not as frequent as they are today. However, each of them was an exceptional event in the life of the city. „I remember very well what a sensation it evoked when we saw posters announcing that the Kolisch Quartet, Rosé Quartet, Czech Quartet, Calvet Quartet or other ensembles were going to have a concert in Bratislava. People were discussing a concert for weeks before and weeks after it, everybody was scrounging around for tickets and at home they played the pieces before as well as after they had been performed. There were passionate discussions about the interpretation, debating whether it was god or not. Admiration and joy accompanied people through otherwise routine grey weeks. And they were just lay music fans.“

Repertoár domácich hudobných stretnutí sa často rodil veľmi spontánne, podľa toho, aké inštrumentálne zloženie bolo práve k dispozícii. Všetci zúčastnení pritom zažívali „oslňujúce chvíle spoločného muzicírovania.“ Domáca komorná hudba pokračovala i v čase bezprostredného vojnového ohrozenia: ponúkala aspoň krátkodobý únik, útechu, vytvárala však aj priateľstvá a solidaritu, ktoré často veľmi konkrétnym spôsobom pomáhali prežiť v krutej realite.

Domáce muzicírovanie, ako jestvovalo v Bratislave do 50. rokov uplynulého storočia, je minulosťou. „Metamorfózy, ktoré prekonal hudba a komorná hudba v našej súčasnosti, nám nedávajú náhradu za to, čo sme vďaka prepychu stratili. Otvorenie priepasti medzi produkujúcimi a konzumujúcimi spôsobilo, že hudba sa stala objektom svojráznej komerčnej manipulácie. Keď chce človek počuť hudbu, sadne si do prenajatého kresla, pričom tomuto procesu vlastne nič nepredchádza.“

Ostáva nám veriť, že komorná hudba a domáce muzicírovanie ešte zažijú svoju renesanciu, lebo nám ukazujú, „čo vlastne znamená údiv z duchovného sveta, keďže idea, ku ktorej sa dopracujeme, nám poskytne nevyhasínajúci pocit hodnotnej radosti zo života.“

Poslucháčom i hudobníkom účinkujúcim na festivale Konvergenzie prajeme v tomto zmysle najmä veľa radosti z prítomného okamihu, naplneného intímnymi zvukmi komornej hudby.

ADRIAN RAJTER

The repertoire of house concerts meetings often arose very spontaneously. According to the instrumental combinations that were available at the time. All of those who took part in it experienced “glaring moments of common music-creating”. House chamber music continued during the pending war threat: it offered at least a short escape and relief. It helped in creating friendships and a feeling of solidarity, which often, and in a very specific way, helped people to survive the severe reality.

The tradition of house concerts as it was known in Bratislava during the fifties of the last century, belongs to the past. According to Ján Albrecht “ The metamorphosis of contemporary music, more specifically chamber music, does not give us satisfaction for what we have lost in our hunt for luxury. The gaping abyss created between producers and consumers has made music an object of peculiar commercial manipulation. When one wants to listen to music, they sit in a rented armchair without any preparation for it.”

We believe that chamber music and house concerts will experience their renaissance. They are here, as Albrecht claims, to show us “what it really means to be amazed by the spiritual world, because the ideas we encounter, can offer us the timeless feeling of the precious enjoyment of life.” Our wish is that the listeners and musicians taking part in the Convergence festival derive much pleasure from these moments, filled with the intimate sounds of chamber music.

ADRIAN RAJTER

4. A 5. KONCERT | SOBOTA 17. 9. 2005 | 17.00 A 19.30 HOD | KLARISKY

ALLA ZINGARESE

4TH & 5TH CONCERT | SATURDAY 17TH SEPTEMBER 2005 | 17.00 & 19.30 |

CHURCH OF KLARISKY

BENEFIČNÝ KONCERT NA PODPORU DETSKEJ RÓMSKEJ SPEVÁCKEJ ŠKOLY IDY KELAROVEJ | BENEFIT

CONCERT FOR IDA KELAROVÁ ROMA VOCAL SCHOOL FOR CHILDREN

OPERA APERTA ENSEMBLE A HOSTIA | AND GUESTS

IGOR KARŠKO – husle | violin | SK-CH

IVANA PRISTAŠOVÁ – husle | violin | SK

SIMON TANDREE – viola | viola | USA

MILAN RADIČ – viola | viola | SK-AUT

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello | SK

ELEONÓRA ŠKUTOVÁ – klavír | piano | SK

IDA KELAROVÁ

APSORA SPEVÁCKY ZBOR | CHOIR

PROGRAM | Joseph Haydn (1732 – 1809) – Rondo all' Ongarese (1794–1795?)

z Klavírneho tria G dur Hob. XV: 25 | from the Piano Trio in G major, Hob. XV: 25

Johannes Brahms (1833 – 1897) – Adagio (1891)

z Klarinetového kvinteta h mol op. 115 | from the Clarinet Quintet in B minor, Op. 115

úprava klarinetového partu pre violu: Jurij Bašmet | clarinet part arranged for viola by Yuri Bashmet

Johannes Brahms (1833 – 1897) – Rondo alla Zingarese. Presto (1861)

z Klavírneho Kvarteta g mol op. 25 | from the Piano Quartet in G minor, op. 25

Rómske piesne | Roma songs

Už v období tureckej nadvlády pôsobili Rómovia na území Uhorska ako hudobníci, a patrili tak k malej časti svojho etnika, ktoré malo možnosť zaistiť si akú-takú sociálnu stabilitu a spoločenské postavenie. Rómovia – vari nie iba v Uhorsku – hrávali po stáročia na dedinských svadbách, šľachtických oslavách i verbovaniach do armády, v 19. storočí sa však stali vďaka podpore šľachty v medzinárodných súvislostiach doslova synonymom uhorskej (maďarskej) národnej hudby: ak sa hovorilo o „uhorskej hudbe“, bola tým prakticky výlučne myslená cigánska hudba.

Neodolateľná energia, sloboda a vitalita rómskej hudby oslovila početných hudobných skladateľov: Joseph Haydn, ktorý napísal niekoľko korenistých *alla zingarese*, resp. *all'ongarese* hudieb, sa počas svojho pôsobenia v Eisenstadte a Esterháze hojne stretával s rôznymi rómskymi súbormi; Johannes Brahms zoznámil s „uhorskou“ hudbou veľký maďarský huslista Ede Reményi, s ktorým často koncertoval. „Alla zingarese“, „all'ongarese“, teda idiómy uhorského, resp. cigánskeho štýlu nájdeme aj v skladbách Beethovena, Schuberta, Dvořáka, Sarasateho, Kreislera, Ysaÿea, Ravela, Kodály, Bartóka, Stravinského, čo je o. i. svedectvom skutočnosti, že rómska kultúra je už po stáročia integrálnou súčasťou európskej kultúry.

„Každý kto zpívá – tvoří. Tvoří, protože píseň je sebevyjádření, hledání pravdivého hlasu v hloubi sebe sama, zvláště u Romů. Měli bychom se proto učit chápat smysl jejich zpěvu. Už jenom proto, abychom také uměli vyzpívat své každodenní starosti či radosti. Tóny a rytmus, to je jen cesta, aby člověk nezabloudil. Po ní můžeme jít pomalu nebo rychle, sejít kousek do trávy, zastavit se... podle své nálady a abychom se cítili dobře. Romové to umějí a jejich písně nám dávají tento prostor. Učme se od nich zpívat.“ IDA KELAROVÁ

As far back as during the period of Turkish rule in the territory of the Hungarian monarchy Gypsies made their living as musicians, forming a small part of their ethnic group that was able to secure passable social stability and status. For centuries Gypsies – and perhaps not only in the Hungarian monarchy – played at village weddings, aristocratic celebrations and at the recruitment of soldiers. However, in the 19th century they became, thanks to the support of the nobility, a synonym for Hungarian national music: the term ‘Hungarian music’ referred almost exclusively to Gypsy music.

Irresistible energy, freedom and the vitality of Gypsy music inspired numerous composers: Joseph Haydn who wrote several spicy *alla zingarese*, or *all'ongarese* pieces met plenty of Gypsy ensembles during his period in Eisenstadt and Esterháza; Johannes Brahms was introduced to ‘Hungarian’ music by the great Hungarian violinist Ede Reményi with whom he frequently played. “Alla zingarese”, “all'ongarese”, i.e. idioms of Hungarian, or Gypsy style can also be found in compositions by Beethoven, Schubert, Dvořák, Sarasate, Kreisler, Ysaÿe, Ravel, Kodály, Bartók and Stravinsky, which proves, among other things, the fact that Gypsy culture has for many centuries been an integral part of European culture.

“Everybody that sings creates. They create because a song is a self-expression, a search for the true voice deep inside ourselves, which the Gypsies especially are very good at. Therefore, we should learn to understand the meaning of their singing. If for nothing else, at least to be able to also sing out our everyday joys or worries. Tones and rhythm are merely a path for us so as not to lose our way. We can walk the path slowly or quickly, swerve off the path onto the grass, stop... whatever we feel like doing to make ourselves feel good. Gypsies know to do this and their songs give us this dimension. Let us learn from them to sing.“ IDA KELAROVÁ

Profesionálny zbor amatérskych spevákov Apsora (po rómsky „Slzičky“) založila na začiatku roku 2003 Ida Kellarová z absolventov workshopov Medzinárodnej školy pre ľudský hlas“ a k dnešnému dňu má takmer 50 členov a vyše dvoch desiatok realizovaných projektov. Pod vedením Idy Kellarovej, ktorá býva označovaná aj ako nekorunovaná kráľovná rom-jazzu, vystupuje zbor na benefičných koncertoch v Čechách na Slovensku a tento rok po prvý raz aj v zahraničí, v Berlíne, kde v januári vzniklo sesterské teleso nemecká Apsora.

Apsora je jediným zborom, ktorého repertoár je zameraný na pôvodnú rómskou tvorbu. Ťažiskom repertoáru sú piesne z pera rómskeho skladateľa, gitaristu, speváka a pedagóga Desideria Duždu.

Absolventi tvorivých dielní a seminárov Medzinárodnej školy pre ľudský hlas – International School for Human Voice, tak zúročujú dlhoročnú pedagogickú a terapeutickú činnosť jej zakladateľky Idy Kellarovej a napĺňajú jej motto: „*Otvor svoje hrdlo, otvor svoje srdce, ničoho sa neboj a spievaj.*“

„*Amari famelija*“ nadobúda čoraz širšie dimenzie: v apríli t.r. vznikla Apsora aj v Izraeli.

Ida Kellarová founded the professional choir of amateur singers 'Apsora' ('Little Tears' in the Roma language) at the beginning of 2003 from graduates of workshops of the International School for Human Voice. As of today, the choir has almost 50 members, having carried out over twenty projects. Under the leadership of Ida Kellarová, also referred to as the uncrowned queen of Roma-jazz, the choir performs at benefit concerts in the Czech and Slovak Republics, and for the first time has also given performances abroad, in Berlin, where a sister choir, the German Apsora, was founded in January.

Apsora is the only choir with a repertoire specialised in original Gipsy music. Its focus is songs from the pen of the Roma composer, guitarist, singer and teacher Desiderius Dužda.

Graduates from creative workshops and seminars of the International School for Human Voice thus utilise the teaching and therapeutic practice practised for many years by the School's founder Ida Kellarová, fulfilling her motto: '*Open your throat, open your heart, fear nothing, just sing.*'

"*Amari famelija*" is taking on increasingly wider dimensions: in April an Apsora was founded in Israel.

6. KONCERT | NEDEĽA 18. 9. 2005 | 16.30 HOD | KLARISKY

SOOZVUK

6TH CONCERT | SUNDAY 18TH SEPTEMBER 2005 | 16.30 | CHURCH OF KLARISKY

ANDREA MUDROŇOVÁ – klavír | piano

IVAN BUFFA – klavír | piano

ANDREJ GÁL – violončelo | cello

PROGRAM | Marián Lejava (1976) – Elégia 2005 | Elegy 2005 (2005)

Lucia Papanetzová (1978) – Tri skice pre violončelo | Three sketches for cello (2004)

Ivan Buffa (1977) – Morceaux de fantaisie (2004)

Boško Milaković (1973) – Opera (per) Buffa (2003)

Tento koncert je zložený z diel mladých autorov, ktorí sa združujú v nezávislej inštitúcii SOOZVUK. SOOZVUK organizuje skladateľov a priaznivcov súčasného umenia jednej generácie (Peter Groll, Lucia Koňakovská, Marián Lejava, Boško Milaković, Lucia Papanetzová, Karine Sarkisian). Je zoskupením umelcov s rôznymi štýlovými a estetickými východiskami. Nestavia do popredia jeden estetický prúd, deklarovaný určitým manifestom, ale generačnú spriaznenosť umelcov s podobným vnímaním súčasnosti. SOOZVUK vytvára platformu nielen pre sebarealizáciu zúčastnených, ale najmä pre otvorený umelecký dialóg.

Marián Lejava (1976) študoval dirigovanie a skladbu na VŠMU v Bratislave (Bokes, Lenárd). Jeho koncentrácia je upriamená na tvorbu netradičných zvukových situácií. Pre jeho kompozície je vlastná osobitá sonoristika, pričom používa výlučne tradičné prostriedky. Jeho diela zazneli na festivaloch NSH, Večery novej hudby, Orfeus, Melos-Étos, Hudba bez hraníc v srdci Európy, taktiež na koncertoch v Rakúsku, Maďarsku, Poľsku, Českej republike, Nemecku a Holandsku. Ako dirigent spolupracoval so Symfonickým orchestrom Konzervatória v Bratislave, Symfonickým orchestrom VŠMU v Bratislave, Symfonickým orchestrom v Szombathely, so súbormi Societa Rigata, MKO Požož Sentimentál, Musica Aeterna, VENI Ensemble.

This is a concert of works of young composers joined in the independent SOOZVUK institution. SOOZVUK organizes a group of composers and lovers of contemporary art of one generation (Peter Groll, Lucia Koňakovská, Marián Lejava, Boško Milaković, Lucia Papanetzová, Karine Sarkisian). It is an assembly of artists with various style and aesthetic approach. It does not bring forward one particular aesthetic stream declared by a manifest but it supports generational bonds between artists with a similar perception of the present. SOOZVUK creates a platform not only for the self-fulfilment of the members, but mainly for an open artistic dialogue.

Marián Lejava (1976) studied conducting and composition at the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava (with Bokes, Lenárd). His concentration is focused on creating non-traditional sound situations. His compositions are characterised by their own special sonoristics while using traditional means exclusively. Works by Marián Lejava have been played by New Slovak Music, Evenings of New Music, Orpheus, Melos-Ethos, and Music Without Borders in the Heart of Europe festivals, as well as at concerts in Austria, Hungary, Poland, Czech Republic, Germany and the Netherlands. As conductor he cooperated with the Symphony Orchestra of the Conservatoire in Bratislava, Symphony Orchestra at the VSMU in Bratislava, Savaria Symphony Orchestra, and with the Societa Rigata, MKO Pozon Sentimental, Musica Aeterna and VENI Ensemble ensembles.

Lucia Papanetzová (1978) na konzervatóriu študovala hru na organe a dirigovanie, na VŠMU v Bratislave skladbu u V. Bokesa. Nadväzuje na avantgardnú líniu európskej hudby. Jej tvorba vychádza z dôsledného aplikovania stanovených kompozičných ideí, prísne axiómy vytvárajú "prísny" zvuk. Je zakladateľkou a vedúcou silou Študentského festivalu súčasnej hudby ORFEUS, ktorý zastrešuje VŠMU. Jej diela sa hrali na festivaloch Nová slovenská hudba, Melos-Étos, Studio N Praha, Petrohradská hudobná jar, Orfeus.

Boško Milaković (1973) študoval skladbu na Konzervatóriu (Tandler) a potom na VŠMU (Bokes) v Bratislave. Svoje skladby opiera o výrazné hudobné ideje a koncepty, inšpirované zväčša podnetmi postmodernity. Bol účastníkom kurzov EDDC (European Dance Development Centre, Arnhem), ktorý v oblasti skladby viedol Jim Fulkerson, taktiež kurzov v Reichenau (Erich Urbanner), v Buckowe (Frangis Ali-Sade) a v Dartingtone (Pavel Novak). Jeho skladby zazneli na viacerých festivaloch na Slovensku aj v zahraničí (Nová Slovenská hudba, Orfeus, Večery novej hudby, Melos-Étos, Maraton soudobé hudby).

Ako hosťujúci skladateľ sa predstaví Ivan Buffa so svojou kompozíciou Morceaux de fantaisie pre klavír.

LUCIA PAPANETZOVÁ

Lucia Papanetzová (1978) studied organ and conducting at the Conservatory, and composition at the Performing Arts College (VŠMU) with V. Bokes. She follows the avant-garde line of European music. Her compositions come from a thorough application of determined composition ideas; strict axioms create strict sound. She is a founder and leader of the Student Festival of Contemporary Music ORFEUS organized by the VSMU college. Her works have been played at New Slovak Music, Melos-Ethos, Studio N Prague, St. Petersburg Music Spring, and Orpheus festivals.

Boško Milaković (1973) studied composition at the Conservatory (Tandler) followed by studies at the University of Performing Arts - VŠMU (Bokes) in Bratislava. He bases his pieces on strong musical ideas and concepts mostly inspired by post-moderna. He participated in EDDC (European Dance Development Centre, Arnhem) courses, the composition part of which was led by Jim Fulkerson, as well as courses in Reichenau (Erich Urbanner), Buckow (Frangis Ali-Sade) and Darlington (Pavel Novak). His compositions have been heard at several festivals in Slovakia and abroad (New Slovak Music, Orpheus, Evenings of New Music, Melos-Ethos, Marathon of Contemporary Music).

Ivan Buffa will perform, as guest composer, his own composition Morceaux de fantasiae for piano.

LUCIA PAPANETZOVÁ

7. KONCERT | NEDEĽA 18. 9. 2005 | 19.00 HOD | KLARISKY

KOMORNÝ KONCERT | CHAMBER MUSIC CONCERT

7TH CONCERT | SUNDAY 18TH SEPTEMBER 2005 | 19.00 | CHURCH OF KLARISKY

IGOR KARŠKO – husle | violin | SK-CH

IVANA PRISTAŠOVÁ – husle | violin | SK

MILAN RADIČ – viola | viola | SK-AUT

SIMON TANDREE – viola | viola | USA

JOZEF LUPTÁK – violončelo | cello | SK

JÁN SLÁVIK – violončelo | cello | SK

PROGRAM | Ernő Dohnányi (1877 – 1960) – Serenáda pre sláčikové trio op. 10 | Serenade for String Trio, Op. 10 (1902)

Marcia: Allegro

Romanza: Adagio non troppo, quasi andante

Scherzo: Vivace

Tema con variazioni: Andante con moto

Rondo (Finale): Allegro vivace

Johannes Brahms (1833 – 1897) – Sláčikové sexteto č. 1 B dur op. 18 | String Sextet No. 1 in B flat major, Op. 18 (1860)

Allegro ma non troppo

Thema con Variazioni. Andante ma moderato

Scherzo. Allegro molto – Trio. Animato

Rondo. Poco Allegretto e grazioso

Rod Dohnányiovcov pochádza z územia Slovenska; ich meno sa po prvýkrát objavuje roku 1697 v súvislosti s „darom“ Leopolda I. Jurajovi Dohnányimu, ktorý sa vyznamenal obetavým príspevkom k obnove krajiny po tureckej nadvláde: dostal šľachtický titul.

Rodina po viacerých generáciách žila v Sobotišti v Nitrianskej župe, kde jej mužskí členovia boli zväčša notári.

S Bratislavou sú späté osudy Frigyesa Dohnányiho, odchovanca matematicko-fyzikálnej fakulty viedenskej Univerzity a jeho syna, hudobného skladateľa Ernő Dohnányiho. Frigyes Dohnányi sa roku 1873 stal profesorom Kráľovského katolíckeho hlavného gymnázia (Klarisky) v Prešporku. Bol jedným z najváženejších občanov mesta, nielen ako vynikajúci odborník – fyzik, matematik, polyhistor, učiteľ, a mimoriadne vzácny človek, ale aj vďaka svojim nevšedným hudobníckym kvalitám; tie okrem domáceho muzicírovania v byte na Klariskej ulici oproti gymnáziu čoraz častejšie dokumentoval aj na verejných koncertoch (o. i. koncertoval aj s Lisztom). F. Dohnányi bol vynálezcom nového druhu stenografického písma, použiteľného vo všetkých jazykoch, s osobitným zreteľom na maďarčinu, nemčinu a slovanské jazyky (panstenografia). Frigyes Dohnányi je pochovaný na Ondrejskom cintoríne v Bratislave.

Ernő / Ernst von Dohnányi, jeden z najvýznamnejších klaviristov svojej doby, skladateľ a pedagóg, bol druhorodeným dieťaťom Frigyesa Dohnányiho. Narodil sa roku 1877 v Prešporku na Klariskej ulici č. 12 (dnes č. 10). Od svojich šiestich rokov sa učil hrať na klavíri, ako sedemročný napísal prvú skladbičku. Pevné základy všeobecného vzdelania získal na Kráľovskom katolíckom hlavnom gymnáziu na Klariskej ulici (túto školu navštevovali ďalší významní hudobníci: Franz Schmidt, tiež rodák z Prešporka, a Béla Bartók). Dohnányi mal sotva 17 rokov, keď vo Viedni uviedli jeho

The Dohnányi family comes from what is now Slovakia; the first appearance of their name dates back to 1697, mentioned in relation to the 'gift' of Leopold I to Juraj Dohnányi who distinguished himself with his unselfish contribution to the reconstruction of the country after Turkish domination. For that, he was granted a title of aristocracy.

For several generations the family lived in Sobotište in the Nitra Region, its male members working mostly as notaries.

The city of Bratislava was part of the lives of Frigyes Dohnányi, graduate of the mathematics and physics faculty of the University of Vienna, and his son, composer Ernő Dohnányi. In 1873 Frigyes Dohnányi became a professor at the Royal Catholic Main Grammar School (Klarisky) in Pressburg. He was one of the city's most respectable citizens, not only being an outstanding expert – a physicist, mathematician, polyhistorian, teacher and an exceptional person, but also thanks to his rare musical qualities. Apart from music playing in his flat on Klariská Street opposite the grammar school, more and more often he proved his musical qualities at public concerts (including with Liszt). F. Dohnányi developed a new method of shorthand for every language (panstenography), with a special regard to Hungarian, German and Slavic languages. Frigyes Dohnányi is buried in the Ondrejský cemetery in Bratislava.

Ernő / Ernst von Dohnányi, one of the most renowned piano players of his time, composer and teacher, was the second child of Frigyes Dohnányi. He was born in Pressburg in 1877, at 12 (now 10) Klariská Street. At the age of six he learnt to play the piano and at the age of seven he wrote his first small composition. He received solid fundamentals of general education at the Royal Catholic Main Grammar School on Klariská Street (the school was attended by other significant musicians such as Franz Schmidt, also a native of Pressburg, and Béla Bartók). Dohnányi was hardly 17 when

Klavírne kvarteto fis mol. Po maturite sa s úspechom uchádzal o štúdium kompozície a hry na klavíri na budapeštianskej Hudobnej akadémii. Za svoje *Klavírne kvinteto c mol* op. 1 si Dohnányi roku 1895 vyslúžil veľkú pochvalu Johanna Brahmsa, ktorý sa dokonca pričínil o jeho koncertné uvedenie. Debutom v Londýne roku 1898 sa začala Dohnányiho veľká medzinárodná pianistická kariéra, ktorá trvala vyše 60 rokov a zaviedla ho na všetky veľké koncertné pódia Európy i zámoria. Dohnányi bol vzácnou, všestrannou hudobníckou osobnosťou. Ako klavirista patril počas svojho života medzi najväčšie hviezdy, disponoval neobyčajnou, mäkkou a súčasne brilantnou technikou, ktorá mu bola daná do vienka ako vrodená schopnosť. Sólové party klavírných koncertov sa často učil čítaním partitúry v záhrade, každodenný kontakt s nástrojom pre neho nebol nevyhnutný. Ročne odohral neraz viac ako 120 koncertov. Ako skladateľ bol pevne zakotvený v tradíciách vrcholného romantizmu, v medziach ktorého našiel svoj vlastný, ušľachtilostou a duchaplným humorom sa vyznačujúci jazyk. Popri Bartókovi a Kodályovi bol najvýznamnejším maďarským skladateľom prvej polovice 20. storočia. Vo funkcii Hudobného riaditeľa Maďarského rozhlasu (od r. 1931) bol hlavným tvorcom jeho dramaturgickej koncepcie, ako dirigent viedol nespočítané množstvo koncertov a priamych rozhlasových prenosov popredných Maďarských orchestrov. Bol hlavným dirigentom orchestra Budapeštianskej filharmonického spoločnosti, ako aj hlavným dirigentom Symfonického orchestra štátu New York. Obdobie jeho pôsobenia na Vysokej hudobnej škole Ferenc Liszta je v Maďarsku dodnes považované za jedno z najvýznamnejších v živote tejto inštitúcie. Medzi jeho žiakov patrili vynikajúci klaviristi Annie Fischerová a Géza Anda, majstrovskú školu kompozície u neho absolvoval bratislavčan Ľudovít Rajter, ktorý bol vo funkcii 1. dirigenta Maďarského rozhlasu súčasne Dohnányiho úzkym spolupracovníkom. Po 2. svetovej vojne vyučoval na Univerzite v Tucumáne (Argentína) a na Florida State University.

his *Piano Quartet in F sharp minor* was performed in Vienna. After graduation from grammar school he was admitted to study composition and piano at the Budapest Music Academy. In 1895, Dohnányi received great critical acclaim from Johannes Brahms for his *Piano Quintet in C minor* op. 1; Brahms even contributed to the first concert performance of the Quintet. With his debut in London in 1898 Dohnányi's great international piano career started, lasting over 60 years and taking him to all the great stages of Europe and overseas. Dohnányi was a rare, versatile musical character. He was among the greatest piano players of his lifetime, standing out with an unusual, soft and, at the same time, brilliant technique, a skill he was born with. He often learnt solo parts of piano concertos by reading the score in his garden; everyday contact with the instrument was not a must for him. He frequently played more than 120 concerts per year. As a composer he was firmly rooted in the traditions of high romanticism, within the boundaries of which he found his own language, characterised by gentleness and wit. Along with Bartók and Kodály he was the most significant Hungarian composer of the first half of the 20th century. As Music Director of the Hungarian Radio (since 1931) he was main creator of the Radio's dramaturgic concept; he conducted numerous concerts and live radio performances of all leading Hungarian orchestras. He was the principal conductor of the Budapest Philharmonic Society, as well as principal conductor of the Symphony Orchestra of New York State. His period at the Ferenc Liszt Music Academy in Hungary is still today considered one of the most important in the history of the college. His students included the great piano players Annie Fischer and Géza Anda; Ludovít Rajter of Bratislava graduated from his master school of composition, simultaneously working closely as the 1st conductor of Hungarian Radio with Dohnányi. After World War II he taught at the Tucumán University (Argentina) and the State University in Florida.

V komunistickom Maďarsku bol Dohnányi falošne obvinený z kolaborácie so Szállasiho fašistickým režimom. Od 70. rokov 20. storočia však postupne dochádzalo k jeho rehabilitácii, ktorá sa pred niekoľkými rokmi definitívne ukončila návratom jeho umeleckého odkazu do Maďarska a zriadením Dohnányiovského archívu na Ústave hudobnej vedy Maďarskej akadémie vied v Budapešti (ako pendant Bartókovského archívu, tamtiež). Úlohou tejto inštitúcie je vedecké spracovanie a vydanie kompozičného odkazu Ernő Dohnányiho, ako aj jeho oživenie v hudobnej praxi.

Serenáda C dur op. 10 pre sláčikové trio vznikla roku 1902. Každá z piatich častí je svetom samým pre seba, spolupatričnosť naznačujú posledné takty diela, pripomínajúce tému prvej časti. Hoci diapazón nálad siaha od lyriky až po iróniu, sa *Serenáda* vyznačuje vysokou koncentráciou hudobného materiálu. Štýl a rukopis mladého skladateľa je zrelý a plne vyformovaný. Čerpá z klasických foriem (sonáta, rondo, fúga, variácie, trojdielne trio) a ich kombinácií, ktoré však pre neho nie sú limitujúce – sú podkladom, na ktorom rozvíja svoje hudobné idey. Pozoruhodným spôsobom pracuje Dohnányi s kontrapunktom a rytmom, ktorý je pregnantný, vitálny, charakteristický a vždy slúži vyjadreniu hudobnej myšlienky. *Serenáda op. 10* je skutočným majstrovským dielom 25-ročného skladateľa.

In communist Hungary Dohnányi was falsely accused of collaboration with the Szállasi fascist regime. However, his rehabilitation gradually took place from the 1970s onwards, definitively ending a few years ago with the return of his artistic legacy to Hungary and the foundation of the Dohnányi archive at the Institute of Musicology of the Hungarian Academy of Sciences in Budapest (as pendant of the Bartók archive, at the same place). The task of this institution is the scientific processing and publication of the composition legacy of Ernő Dohnányi, as well as his revival in musical practice.

The *Serenade in C major Op. 10* for string trio was written in 1902. Each of the five parts is a world of its own, but the fact that they belong together is indicated in the last movement of the piece, reminiscent of the theme from the opening movement. Although the diapason of moods ranges from lyricism to irony, the *Serenade* is typified by a high concentration of musical material. The style and signature of the young composer is mature and fully developed. It draws on classical forms (sonata, rondo, fugue, variations, three-part trio) and their combinations, yet not limiting him; rather, they are the foundation upon which to develop his musical ideas. Also remarkable is how Dohnányi uses counterpoint and rhythm that is pregnant, vigorous, characteristic and always applied to express the musical idea. The *Serenade Op. 10* is a real masterpiece from the 25-year old composer.

Though musical circles in the 19th century often spread the opposite word, **Johannes Brahms** was a grand modern personality of his times. Humbly but consciously he felt himself the successor to the Bach – Beethoven – Schubert line, actively devoting himself to studying renaissance and baroque music, and collecting folk songs for musicological

Hoci dobové hudobnícke kruhy hlásali neraz opak, **Johannes Brahms** bol výsostne modernou osobnosťou svojej doby. Cítil sa s pokorou, ale vedome ako pokračovateľ línie Bach – Beethoven – Schubert, aktívne sa venoval štúdiu renesančnej a barokovej hudby, zaoberal sa zbieraním a muzikologickým výskumom ľudových piesní. Brahms bol presvedčený, že akýkoľvek pokrok v hudbe je možný len na základe hlbokého poznania a prehodnocovania minulosti, veril, že tradičné formy v procese vývoja nadobudli architektonickú dokonalosť a pre skladateľa je výzvou naplňať ich novým obsahom.

Na kompozíciu v tradičných cyklických formách (symfónia, sláčikové kvarteto) sa Brahms pripravoval dlhoročným intenzívnym štúdiom a „experimentovaním“ prostredníctvom komponovania v príbuzných formách, resp. pre podobné inštrumentálne zoskupenia. Brahms mal vyše štyridsať rokov, keď uzrela svetlo sveta prvá z jeho štyroch symfónií a prvá z dvoch sláčikových kvartet (oboje roku 1876). Symfóniám však predchádzali dve pôvabné orchestrálne serenády a sláčikovým kvartetám klavírne kvinteto i dve nádherné, lyrické sláčikové sextetá (op.18 B dur a op. 36 G dur).

Pred prvým uvedením *Sláčikového sexteta B dur op. 18* napísal veľký uhorský huslista a Brahmsov priateľ a nezištný radca Joseph Joachim 14. októbra 1860 v liste skladateľovi: „Tvoje Sexteto sme zahráli v celku dva razy a budúcu sobotu ho predvedieme na verejnosti. Páči sa mi mimoriadne, najmä prvé dve časti. Aj Scherzo je veľmi živé a mám rád aj Finale; len od záveru by som bol očakával väčší účinok, páčilo by sa mi, keby druhá téma viac kontrastovala s prvou, ktorej pôvab však nedosahuje. Možno to však spôsobilo naša interpretácia – posledná časť je najťažšia. V stredu ráno budeme mať druhú skúšku a potom ešte jednu. Príď na koncert... Príde aj pani Schumannová...“

AR

research. Brahms was convinced that any progress in music is possible only through deep knowledge and review of the past; he believed that traditional forms have developed into architecturally perfect ones and it is a challenge for a composer to fill them with new content.

To prepare for composition in traditional cyclic forms (symphony, string quartet) Brahms devoted many years to intensive studying and 'experimenting' through composing in related forms, or for analogical instrumental groups. Brahms was over forty when the first of the four symphonies and the first of the two string quartets came to light (both in 1876). However, the symphonies had been preceded by two charming orchestral serenades, and the string quartets by piano quintets and two beautiful lyrical string sextets (in B flat major Op.18 and in G major Op. 36).

Prior to the first performance of the *String Sextet in B flat major Op. 18* the great Hungarian violinist and Brahms's friend and dedicated advisor Joseph Joachim wrote in a letter of 14 October 1860 to the composer: 'We have played the whole Sextet twice and will play it for the public next Saturday. I like it very much, especially the first two movements. The Scherzo is also very lively and I like Finale too; it is only that I would expect more effect from the ending. I'd prefer it if the second theme were more in contrast with the first whose beauty, however, it does not reach. Perhaps it was down to our interpretation, as the last movement is the most difficult. We will have the second rehearsal on Wednesday morning, followed by one more later. Come to the concert... Mrs. Schumann will come too...'

AR

Albrecht Collegium, ktorého názov vznikol in memoriam prof. Jána Albrechta, je voľné združenie hudobníkov a spevákov zo scény starej hudby, umožňujúce štandardné i netradičné inštrumentálne a vokálne zoskupenia. So súborom pravidelne spolupracujú členovia súboru Musica aeterna i poprední zahraniční inštrumentalisti. Albrecht Collegium sa opakovane úspešne prezentovalo na festivale Dni starej hudby v Bratislave.

Peter Breiner je hudobníkom, ktorý sa s istotou pohybuje v najrôznejších štýloch a žánroch klasickej i populárnej hudby, v jasse i improvizácii. Študoval na Konzervatóriu v Košiciach a na VŠMU v Bratislave a dnes patrí medzi najnahrávanejších umelcov súčasnosti – realizoval vyše 100 CD. Svetový úspech zaznamenal s projektom *Beatles go Baroque*. Žije v Toronte a v Bratislave a v ostatnom čase koncertoval v Berlíne, Istanbule, Tokyu, Hong Kongu, New Yorku a Washingtonu.

Ivan Buffa študoval hru na klavíri a kompozíciu na Konzervatóriu v Košiciach, v súčasnosti je poslucháčom Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni a VŠMU v Bratislave. Na Sommerakademie 2004 v Reichenau získal ocenenie za svoje Sláčikové kvarteto. Účinkoval na festivaloch súčasnej hudby na Slovensku i v zahraničí. Premiéroval a realizoval nahrávky diel slovenských i zahraničných autorov (A. Schnittke, D. Schermann, J. Vajó, J. Podprocký).

Andrej Gál je absolventom Konzervatória a VŠMU v Bratislave. Zúčastnil sa na medzinárodných niekoľkých majstrovských kurzoch a súťažiach (o. i. u R. Wallfisch). Od roku 1999 bol niekoľkokrát prvým violončelom Internationale Orchesterakademie v Nemecku a tiež orchestra na festivale Summer Arts v Idyllwild v Kalifornii. Od roku 2001 je členom Slovenského komorného orchestra Bohdana Warchala a Zwiebelovho kvarteta.

Igor Karško, rodák z Prešova, absolvent AMU v Prahe a Menuhinovej akadémie v Gstaade pôsobí v súčasnosti ako 1. koncertný majster Luzernského symfonického orchestra. Je členom komorného súboru The Serenade String Trio. S recitálmi, sólovými a komornými koncertmi sa predstavil v celej Európe. V októbri podnikne ako koncertný majster barokového orchestra La Scintilla turné do USA s Ceciliou Bartolli ako sólistkou.

Ida Kellarová študovala hru na klavíri na JAMU v Brne. Bola členkou Divadla na provázku. Už vyše 20 rokov na svojich koncertoch interpretuje a vyučuje rómske piesne. Založila Medzinárodnú školu pre ľudský hlas a rómsku skupinu Romano Rat (Rómska krv). Realizovala niekoľko multietnických projektov a každoročne organizuje festival Gypsy Celebration na hrade Svojanov, ako aj medzinárodné workshopy.

Anton Kubasák študoval hru na klavíri a kompozíciu na Konzervatóriu v Bratislave a kompozíciu na JAMU v Brne.

Boris Lenko, popredný reprezentant akordeónovej hry na Slovensku, absolvoval štúdium na Konzervatóriu v Žiline a na VŠMU v Bratislave. Je laureátom domácich a zahraničných interpretačných súťaží. Boris Lenko je výrazným interpretom pôvodnej tvorby pre akordeón a súčasná slovenská tvorba je jedným z ťažísk jeho repertoáru; viaceré skladby mu boli priamo dedikované. Založil súbor ALEA, zameraný na tvorbu Astora Piazzollu. Pedagogicky pôsobí na VŠMU v Bratislave.

Jozef Lupták je absolventom VŠMU a Royal Academy of Music v Londýne. Pravidelne koncertuje na významných poidách v Európe i zámorí, v roku 2005 sa predstavil recitálmi v Londýne a na festivale Pražská jar. Realizoval niekoľko CD nahrávok (o. i. kompletne *Suity pre sólové violončelo* J. S. Bacha a stál pri zrode početných diel súčasných autorov. Je spoluzakladateľom súboru Opera aperta a iniciátorom i umeleckým riaditeľom festivalu Konvergencie.

Moyzesovo kvarteto vzniklo roku 1975 a v rokoch 1986 – 2005 bolo profesionálnym telesom Slovenskej filharmónie. Slovenskú hudobnú kultúru reprezentovalo takmer vo všetkých štátoch Európy, v Japonsku, Indii, Maroku, USA a na Kube. Repertoár telesa zahŕňa všetky štýlové obdobia, nevynímajúc ani tvorbu súčasných slovenských autorov, z ktorých mnohí skladby kvartetu priamo dedikovali. Moyzesovo kvarteto nahráva pre domáce i zahraničné rozhlasové spoločnosti a realizovalo viac ako 20 CD nahrávok.

Klaviristka **Andrea Mudroňová** študovala na Konzervatóriu v Žiline, na VŠMU v Bratislave, a na Royal Conservatoire Gent (so špecializáciou na súčasnú hudbu). Absolvovala majstrovské kurzy u popredných svetových umelcov (E. Indjic, L. Berman, A. Ljubimov, J. Michiels). Venuje sa sólovej aj komornej hudbe. Získala 2. cenu na Medzinárodnej súťaži K. Pendereckého v Krakove v kategórii duo. Pravidelne účinkuje na festivaloch doma i v zahraničí – Ostrava New Music Days, Nová slovenská hudba, Orfeus, Jesenný festival umenia v Banskej Bystrici a i.

OPERA APERTA ensemble vznikol roku 1996 ako komorné združenie pre súčasnú hudbu a hudbu klasicisticko-romantickej tradície. Jeho rôznorodé nástrojové obsadenie súbor predurčuje k systematickému štúdiu repertoáru pre kombinované formácie. Dlhodobým cieľom súboru je tvorivé uchopenie a porozumenie európskeho hudobného dedičstva z perspektívy prelomu 20. a 21. storočia. Počas svojho pôsobenia súbor účinkoval na festivaloch súčasnej hudby doma (Večery novej hudby, Melos ethos) a v zahraničí (Schloss Grafenegg, Katovice, Krakov, Praha, Kiel).

Stano Palúch je taktiež typom všestranne mimoriadne nadaného hudobníka. Hru na husliach vyštudoval na Konzervatóriu v Žiline a na VŠMU v Bratislave. Venuje sa nielen jazu, improvizácii a world music, ale aj klasickej orchestrálnaj a komornej hudbe, často hráva aj na barokových husliach v súboroch starej hudby. Je členom PACORA TRIO (účinkuje na partnerskom festivale Dvnedede.sk dňa 17. septembra) a súboru ALEA, ktorý sa špecializuje na tvorbu Astora Piazzollu.

Ivana Pristašová študovala hru na husliach na Konzervatóriu v Bratislave a na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni. Na medzinárodnej súťaži Bohuslava Martinů v Semmeringu získala 1. cenu za interpretáciu komornej hudby. Je zakladajúcou členkou Opera Aperta ensemble a koncertnou majsterkou súboru Komorní sólisti Bratislava. Intenzívne sa venuje súčasnej hudbe, podieľala sa na autorských CD Vladimíra Godára a Petra Zagara. Ako sólistka a komorná hudobníčka koncertuje v celej Európe.

Milan Radič, vyštudoval v Bratislave a na AMU v Prahe. Je nositeľom niekoľkých ocenení z medzinárodných súťaží. Ako komorný hráč hral so svetoznámymi umelcami ako Natalia Gutman, Yuri Bashmet a Kronos Quartet. Od roku 1998 zastáva post prvého violistu v Mozarteum Orchester v Salzburgu, s ktorým vystupuje aj ako sólista.

Ján Slávik patrí medzi popredných reprezentantov slovenskej violončelovej školy. 30 rokov je členom Moyzesovho kvarteta, ktorého je zakladajúcim členom. Je vyhľadávaným komorným hráčom, často však koncertuje aj ako sólista s orchestrom. Pôsobí ako pedagóg na VŠMU v Bratislave. Na CD nahral o. i. Beethovove a Bachove violončelové kompozície.

Andrej Šeban je absolventom štúdia hudobnej vedy na FFUK v Bratislave. Kompozíciu študoval súkromne, o. i. 10 rokov u prof. Borisa Turzu

Ivan Šiller študoval hru na klavíri u M. Kailingovej (ZUŠ L.Rajtera v Bratislave), súkromne u D. Buranovského, D. Varínskej (VŠMU Bratislava) a D. Vandewalle (Kráľovské konzervatórium Gent) Bol štipendistom Internationale Ferienkurse für Neue Music Darmstadt, Ostrava New Music Days a Tanglewood Music Center v USA. Okrem medzinárodnej koncertnej činnosti je iniciátorom hudobných a edukačných projektov pre mladých ľudí. Je zakladateľom a umeleckým riaditeľom festivalu Space, ktorý je zameraný na súčasnú hudbu.

Eleonóra Škutová, zakladajúca členka súborov VENI a Opera aperta, patrí medzi najvýznamnejších, medzinárodne aktívnych slovenských klaviristov. Je vyhľadávanou komornou i sólovou hráčkou a zanietenou interpretkou súčasnej tvorby. Podieľala sa na CD Vladimíra Godára, Petra Zagára, Jozefa Sixtu a Jevgenija Iršaja. V uplynulom roku nahrala na CD Sonáty a interlúdiá amerického skladateľa Johna Cagea.

Simon Tandree, narodený v USA, študoval hru na viole na Guildhall Scholl of Music and Drama v Londýne a v súčasnosti je poslucháčom Musikhochschule des Saarlandes. Ako člen Arcus String Quartet koncertoval v Nemecku, Anglicku a Turecku.

The ensemble **Albrecht Collegium**, named in memoriam of Professor Ján Albrecht, is a free association of early music players and singers, forming standard and non-traditional instrumental and vocal groups. The ensemble has established regular cooperation with members of the Musica Aeterna ensemble and prominent foreign instrumentalists. Albrecht Collegium has repeatedly performed with success at the Days of Early Music Festival in Bratislava.

Peter Breiner is a versatile musician at home in a variety of styles and genres of both classical and popular music, jazz and improvisations. He studied at the Conservatory in Košice and the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava. Peter is one of the most frequently recorded artists of the present time, having recorded over 100 CDs. His project *Beates go Baroque* was successful worldwide. He lives in Toronto and Bratislava, recently having performed in Berlin, Istanbul, Tokyo, Hong Kong, New York and Washington.

Ivan Buffa studied piano and composition at the Conservatory in Košice, currently attending the Universität für Musik und darstellende Kunst in Vienna and the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava. He has received an award for his String Quartet at the Sommerakademie 2004 in Reichenau. He has played at contemporary music festivals both at home and abroad. He premiered and recorded works by Slovak and foreign authors (A. Schnittke, D. Schermann, J. Vajó, J. Podprocky).

Andrej Gál graduated from the Conservatory and the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava. He participated in several international master courses and contests (among others with R. Wallfisch). Since 1999 several times he has been first cellist of the Internationale Orchesterakademie in Germany and also with the orchestra at the Summer Arts festival in Idyllwild, California. Since 2001 he has been member of the Bohdan Warchal Slovak Chamber Orchestra and the Zwiebel Quartet.

Igor Karško, a native of Prešov, graduate of the AMU academy in Prague and Menuhin Academy in Gstaad, currently the 1st concertmaster of the Lucerne Symphony Orchestra. Igor is member of The Serenade String Trio. He has performed recitals, solo and chamber concerts all over Europe. In October, he will tour the USA as leader of the La Scintilla Baroque orchestra, with Cecilia Bartoli as soloist.

Ida Kelarová studied piano at the Janáček Music Academy in Brno, Czech Republic. She was a member of the Divadlo na provázku theatre. For more than 20 years she has been interpreting and teaching Roma songs. Ida founded the International School for Human Voice and Romano Rat (Roma Blood) ensemble. She has implemented several multi-ethnic projects and every year organises the Gypsy Celebration festival at the Svojanov castle, and international workshops.

Anton Kubasák studied piano and composition at the Conservatory in Bratislava and composition at the Janáček Music Academy in Brno, Czech Republic.

Boris Lenko, a prominent accordion player in Slovakia, graduated from the Conservatory in Žilina and the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava. He is a laureate of domestic and foreign interpretation contests. Boris Lenko is an outstanding interpreter of original pieces for the accordion, with contemporary Slovak composition being one of the foci of his repertoire; several pieces have been dedicated directly to him. He founded the ALEA ensemble focused on works by Astor Piazzolla. Boris is a teacher at the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava.

Jozef Lupták is a graduate of the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava and the Royal Academy of Music in London. He regularly performs on major stages both in Europe and overseas, playing recitals in London and at the Prague Spring festival in 2005. Jozef recorded several CDs (among others the complete Bach *Suites for Solo Cello*) and premiered numerous works by contemporary composers. He is co-founder of the Opera Aperta ensemble and initiator and Artistic Director of the Convergence festival.

The **Moyzes Quartet** was established in 1975. In 1986 – 2005 the Quartet was one of the ensembles of the Slovak Philharmonic. It represented Slovak music culture in almost all European countries, in Japan, India, Morocco, USA and Cuba. The Quartet's repertoire includes all style periods, not forgetting works by contemporary Slovak authors many of whom have dedicated their pieces to the Quartet. The Moyzes Quartet is also committed to recording for both Slovak and foreign radios, having recorded over 20 CDs.

Pianist **Andrea Mudroňová** studied at the Conservatory in Žilina, the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava, as well as the Royal Conservatory in Gent (specialising in contemporary music). Andrea attended master courses with prominent artists (E. Indjić, L. Berman, A. Ljubimov, J. Michiels). She plays both solo and chamber music. She won the 2nd prize at the K. Penderecky International Contest in Krakow, in the duet category. She plays regularly at domestic and foreign festivals: Ostrava New Music Days, New Slovak Music, Orpheus, Autumn Festival of Art in Banská Bystrica, and others.

The **OPERA APERTA** ensemble was founded in 1996 as a chamber ensemble for contemporary music and music of the classic-romantic tradition. The diversity of its instruments destines the ensemble for the systematic study of compositions for combined formations. The long-term objective of the ensemble is creative grasping and understanding of European musical heritage from the perspective of the turn of the 20th and 21st centuries. The ensemble has performed at contemporary music festivals in Slovakia (Evenings of New Music, Melos Ethos) and abroad (Schloss Grafenegg, Katowice, Krakow, Prague, Kiel).

Stano Palúch is also an extraordinarily talented and versatile musician. He studied violin at the Conservatoire in Žilina and the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava. He plays not only jazz, improvisations and world music, but also classical orchestral and chamber music, also frequently playing Baroque violin in old music ensembles. He is member of the PACORA TRIO (performing at the partner festival Dvenedele.sk on 17 September) and ALEA ensemble specialising in works by Astor Piazzolla.

Ivana Pristašová studied violin at the Conservatory in Bratislava and the Universität für Musik und darstellende Kunst in Vienna. She won the 1st prize at the Bohuslav Martinů international competition in Semmering for interpretation of chamber music. Ivana is a founding member of the Opera Aperta ensemble and leader of The Bratislava Chamber Soloists. She is a devoted performer of contemporary music, participating in CD recordings of works by Vladimír Godár and Peter Zagar. She performs all over Europe as soloist and chamber musician.

Milan Radič, studied in Bratislava and at the AMU academy in Prague. He won several awards at international contests. As chamber player he played with world-renowned artists such as Natalia Gutman, Yuri Bashmet and the Kronos Quartet. Since 1998 he has been first violist at the Mozarteum Orchester in Salzburg, performing as a soloist too.

Ján Slávik is one of the leading representatives of the Slovak cello school. For thirty years he has been a member of the Moyzes Quartet, being its founding member. Ján is a sought-after chamber musician, but often performs as soloist with orchestras too. He is also teaching at the University of Performing Arts – VŠMU in Bratislava. His recordings include the Sonatas by Beethoven and Suites by Bach.

Andrej Šeban has studied musicology at the Faculty of Arts of the Comenius University in Bratislava. He took private lessons in composition, among others with Professor Boris Turza.

Ivan Šiller was studying piano with M. Kailingová, D. Buranovský, D. Varínska and D. Vandewalle. He obtained scholarships for internationale Ferienkurse für Neue Music Darmstadt, Ostrava New Music Days and Tanglewood Music Center in USA. Apart from international concert activities he is initiator of musical and educational projects for young people. He is founder and artistic director of the festival Space, which is concentrated on contemporary music.

Eleonóra Škutová, a founding member of the VENI and Opera Aperta ensembles, one of the most renowned, internationally active, Slovak pianists. She is a sought-after chamber and solo musician and devoted interpreter of contemporary music. Eleonóra participated in recordings of CDs with music by Vladimír Godár, Peter Zagar, Jozef Sixta and Jevgenij Iršai. Last year she recorded Sonatas and Interludes by American composer John Cage.

Simon Tandree, born in USA, studied violin at the Guildhall Scholl of Music and Drama in London and at present studies at the Musikhochschule des Saarlandes (Germany). As member of the Arcus String Quartet he has played concerts in Germany, England and Turkey.

UMELECKÝ RIADITEL | ARTISTIC DIRECTOR
Jozef Lupták

ORGANIZAČNÝ ASISTENT | PERSONAL ASSISTENT
Alexandra Rošková

DRAMATURGIA | PROGRAMME
Jozef Lupták | Adrián Rajter
Vladovi Godárovi ďakujeme za podnetné idey

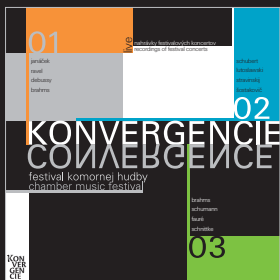
DIZAJN PLAGÁTOV, PROGRAMOVÉHO BULLETINU A POZVÁNOK | DESIGN OF POSTERS, PROGRAM BULLETINS AND INVITATION CARDS
Daniel Domig (AUT) | Zuzana Čičelová

ZOSTAVOVATEĽ BULLETINU | BULLETIN EDITOR
Adrián Rajter

PREKLADY | TRANSLATION
Adriana Sykorčinová | Kristína Uhlíková

ŠPECIÁLNE POĎAKOVANIE | SPECIAL THANKS TO
Štefan Bibeň | Adriana Sykorčinová | Zuzka Ďurčeková
Steve Ferguson | Štefan Hrib | Michal Kaščák
Igor Derevenec | Juraj Kušnierik | Ján Orlovský
Boris Švehlák | Vlado Godár | Tono Popovič

INFORMÁCIE | INFORMATION
jluptak_cello@isternet.sk

CD KONVERGENCIE | CD CONVERGENCE

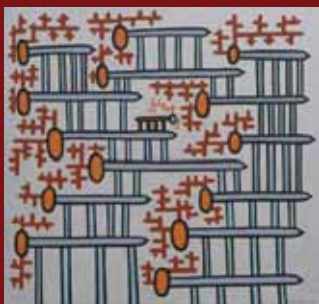
Pripravujeme pre vás troj-CD
KONVERGENCIE LIVE 2001-2003
 ktoré vyjde v najbližšom čase.

Ďakujeme BKIS a Kultúrnemu letu 2005
 a jeho partnerom za poskytnutie priestorov, služieb
 a medializácie festivalu Konvergenencie.

ČLEN SKUPINY BAWAG
 generálny partner

PROTI PROUDU

OKO ZA UCHO, ŠMITEC ZA ŠTĚTEC, SLÁČIK NESLÁČIK ANEB BRAŇME SE!

Práce Rudolfa Brančovského jsou osobité, ryzí, opravdové a přítom nepostrádají vtip a nadsázku. Jde většinou o silně stylizované, osobitě přetvořené předměty každodenního života, obrazy nejružnějších živočichů a osob. Jejich zmenšená a zjednodušená nápodoba se pak na obraze opakuje a je poskládána buď v pravidelnou či naopak chaotickou kompozici. Jeho hlavním výrazovým prostředkem je barva a zjednodušené, většinou zaoblené, základní tvary. Jde o osobitě stylizovaný primitivismus pohrávající si s odkazem naivního umění. Rudolf Brančovský tak vnáší do uměleckého dění neotřelý a jemně humorný pohled na svět.

Vývoj Brančovského tvorby se ubírá od zobrazování technicistních předmětů (letadla, automobily...) až k figurální malbě. Veškerá předmětovost je však silně stylizovaná až na samou mez abstraktního projevu. Většina zobrazovaných tvarů je zaoblená, evokující svět přírodních organických forem. Organičnost tvarů bývá v obraze často spojena s ironizující stylizací námětu. Toto spojení se uskutečňuje vtipným, originálním způsobem. Tomu všemu napomáhá odlehčený název obrazů.

V poslední době se Brančovský věnuje tvorbě obrazových cyklů. Vznikají spontánně, jako důsledek nápadu obměnit určitý obrazový detail. Tím bývá buď barva, malá obměna v kompozici obrazu, nebo jiná nepatrná změna v celku zobrazení. Tyto cykly jsou záměrně tvořeny sudým počtem obrazů, většinou čtyřmi nebo šesti. Tato čísla chápe autor jako uzavřená, dodávající cyklu ucelenou podobu.

Tvorbu obrazových cyklů je možné chápat v souvislostech s Brančovského touhou po zobrazování příběhů. Aby mohl vložit do obrazu narativní prvek, který by byl dobře čitelný, neboť co s příběhem, kterému nikdo nerozumí, musí autor ve formální stránce obrazu částečně ustoupit ze své abstraktní polohy díla. Jeho touha po znázornění reality (lidí i zvířat) je větší než ochota zcela se podřítit abstraktní tendenci.

Proces vzniku obrazu je podle Brančovského vlastních slov z větší části intuitivní. Přestože prvotní je představa zobrazení v mysli, během samotného uskutečňování, tedy přenosu myšlenky na plátno, dochází ke změnám. Proces tvorby obrazu je totiž pro Brančovského nejdůležitější a nejpřínosnější. Tvorba je, jak říká, "vzácná sama o sobě". Při hlubší znalosti autorovy osoby a jeho díla je možné vystopovat za jakých podmínek, z jakého vnitřního prožitku, rozpoložení, konkrétní obrazový typ vznikl. Malování je pro Brančovského zpětnou vazbou, jistým druhem sebereflexe, která může snadno přejít i v meditaci.

Pramáo záleží na tom, zda redukované zobrazení předmětů reálného světa se stává nejednoznačným znakem. Hravá lehkost Brančovského abstraktně naivního umění nás bude stále silně přitahovat a znepokojoovat svým skrytým významem.

Rudolf Brančovský se narodil před pětadvaceti lety v jihomoravské metropoli. Tam také vystudoval obor umělecké zpracování kovů a drahých kamenů. Po ukončení studií se začal výhradně věnovat olejomalbě a designu, což činí ve svém pražském ateliéru dodnes. Je autorem celé řady obrazových cyklů, které představil na mnoha českých a zahraničních výstavách (krom ČR např. v Rakousku, Kanadě, USA). Je členem umělecké skupiny Die Myši, která sdružuje mladé české a rakouské výtvarníky. S jeho dílem je možné se setkat nejen v pražských a brněnských galeriích, ale také v galeriích v Itálii, Anglii, Irsku a dalších zemích.

Na závěr nutno podotknout, že s violoncellistou Jozefem Luptákem spolupracuje Rudolf Brančovský již poněkolikáté. Výsledkem zatím posledního projektu Cello bylo CD stejného názvu.

(Rudolf Brančovský je kromě jiného i zpěvák, textař a kytarista undergroundové hudební skupiny Veselá Zubatá.)

JANA STARÁ | STUDENTKA DĚJIN UMĚNÍ

WWW.RUDOLF.ZDE.CZ

VELKÝ BRÁTR